

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 179. — Štev. 179.

(Telephone: CHelsea 3-1242) NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 10, 1942 — ČETRTEK, 10. SEPTEMBRA, 1942

VOLUME L. — LETNIK L.

ZA NEKAJ VEČ KOT
na dan dobivate ...
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Izvenredni sobotni, nedeljni in prazniški)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

POŽAR NA MORJU — 1600 REŠENIH

MORNARIŠKI DEPARTMENT JE NAZNANIL, DA JE 3. SEPTEMBRA IZ NEZNANEGA VZROKA NA STAL NA VELIKEM TRANSPORTNEM PARNIKU WAKEFIELD POŽAR, KO JE BIL V KONVOJU NA POTU V AMERIKO. — WAKEFIELD JE BIL PREJ RASKOŠNI POTNIŠKI PARNIK MANHATTAN, KI JE VELJAL \$10,000,000. — POŽAR JE BIL PO VELIKEM TRUDU POGAŠEN IN PARNIK JE BOJNA LADJA PRIVLEKLA V NEKO PRISTANIŠČE OB ATLANTIKU.

Parnik je iz Anglije vozil 840 potnikov ter je imel 760 mož posadke. Vseh 1600 ljudi je bilo rešenih na spremlja-joče bojne ladje, ki so se približale gorečemu parniku tako blizu, da je na njih vsled vročine odstopila barva.

Ko po dvehurnem gašenju požara ni bilo mogoče omejit, kako je nastal požar, kako velika je škoda in koliko časa bo vzelo, da bo parnik popravljen. Posebna mornariška komisija pa bo skušala dognati vzrok požara.

Med potniki so bili večinoma delavci, ki so zgradili v Angliji neko vojaško taborišče in so se vrnil domov. Kapitan C. F. Bryant, poveljnik konvoja, je rekel, da se je treba zahvaliti samo lepemu vremenu in mirnem morju, da so bili vsi potniki in mornarji rešeni. Ako bi bilo morje viharo, bi bilo mogoče rešiti komaj desetino ljudi.

Kako daleč na morju je parnik pričel goreti, mornariški department ne pove, rečeno pa je, da zelo daleč od suhe zemlje.

Požar je nastal v četrtek, 3. septembra ob pol sedmih zvečer in sicer na gorenjem krovu na prednjem koncu parnika.

Kapitan Bradbury je po svojem radio naznanil ljudem: "Gorim." — V desetih minutah so ob gorečem parniku že stale tri bojne ladje, ena križarka in dva rušilca.

Spremljaajoče bojne ladje so opustile svojo pozornost na sovražne podmornice in so eno uro krožile okoli gorečega parnika.

V početku požara je kapitan Bradbury stal na poveljniškem mostičku in vodil gašenje ter reševanje potnikov in posadke. Toda vsled plamenov, ki so švigali iz globine, se je moral umakniti na varnejši kraj.

V pol ure so bili vsi potniki na križarki in na enem rušileu. Nekateri so splezali s parnika po mreži na rešilno ladjo, drugi pa so se spustili po vrveh v rešilne čolne, ki so jih nato prepeljali na bojno ladjo.

Boj s požarom je trajal dve uri, nakar je kapitan Bradbury prosil kapitana križarke, da se umakne, rekoč, da stroji Wakefielda še delujejo in da upa, da bo mogel rešiti parnik.

Topničarji na goreči ladi so stali pri svojih topovih in ko se jim je požar vedno bolj bližal, so pričeli metati naboje v morje, da preprečijo eksplozijo.

WILLKIE NA BLIŽNJEM VZHODU

Prejšnji teden je v Kairo v Egiptu z aeroplanom prišel osební odposlanec predsednika Roosevelta, Wendell L. Willkie, republikanski kandidat pri zadnjih predsedniških volitvah. V Egiptu si je ogledal fronto ter je pozneje izjavil, da je prepričan, da je zavezniškom znaga v Egiptu zagotovljena.

Po nekaj dnevih bivanja v Egiptu je odpotoval v Ankarro, turško prestolico. Tam so ga izpraševali časnikarji, katerim je povedal, da je v zadnji ofenzivi v Egiptu imel nemški feldmaršal Erwin Rommel 290 tankov, od katerih pa jih je bilo razbitih 100, ali 40 odstotkov.

Časnikarske poročevalce je sprejel v stanovanju ameriškega poslanika Laurence A. Steinhardta. Povedal jim je naslednje:

"Rommel je v luknji. Napadel je zavezniško črto ter je od 290 tankov izgubil 100 tankov v prvi bitki. Sam sem videl razvaline teh tankov. Prepričan sem, da je Rommel izgubil

RUSI BOMBARDIRALI BUDIMPEŠTO

Berlinska radio postaja je sporočila naznanila, da so ruski bombniki napadli Budimpešto in več drugih madžarskih krajev, da pa je bila povzročena le malenkostna škoda.

Kot pravi poročilo iz Berna v Švici, so po Evropi v teku obsežne zračne operacije, kar je razvidno iz tega, da so radio poročila iz Budimpešte, iz Prage in z Dunaja pogosto prekinjena. Nekateri radijske postaje v južni Nemčiji so ob 1.15 zopet pričele pošiljati poročila, toda postaje v Pragi, Budimpešti in na Dunaju se ni- so oglasile.

Budimpeštanska radio postaja je utihnila ob 9 zvečer. Kaka je bila posledica bombardiranja, še ni znano. Ko so pred petimi dnevi ruski aeroplani bombardirali Budimpešto, je bilo ubitih 11 oseb.

40 odstotkov svoje sile." Willkie je rekel, da je ta Rommelov neuspeh pričetek poraza osiških sil ne samo v Sredozemlju in Bliznjem Vzhodu, temveč na vseh frontah.

Rusi so se zopet umaknili

Nemške tančne skupine in infanterija, ki frontalno napadajo Stalingrad od zapada, so prisilili rdečo armado, da je zopet opustila dva obljudena kraja. — S tem rusko vrhovno poveljstvo priznava, da se je rdeča armada pred Stalingradom v treh dneh že tretjič umaknila.

Nemci so prešli podminirane planjave pred Stalingradom in četudi so se morali Rusi zopet umakniti, večje vrzeli v obrambni črti niso prebili.

"Nemški aeroplani dobesedno visijo nad bojno črto in bombardirajo naše postojanke," pravi neko poročilo s fronte na list "Izvestija."

Neko drugo rusko vojno poročilo pravi, da so Nemci vdrl v severozapadno predmestje Novosiska, toda so pri tem imeli velikanske izgube.

Medtem ko se bijejo siloviti boji za Stalingrad, podaja sovjetski informacijski urad pregled poletnih bojev ter pravi, da je bilo od 1. maja do 31. avgusta razbitih 73 sovražnih divizij, med njimi 54 nemških, v istem času pa je 42 ruskih divizij in 25 brigad imelo težke izgube.

Jugozapadno od Stalingrada pa junška ruska armada sta-

novitno odbija silovite nemške napade. Uničenih je bilo najmanj 21 nemških tankov in pobite so bile tri nemško-rumunske infanterijske stotnije.

Branitelji Novosiska se hrabro drže in večkrat izpadajo iz mesta. Dva sovražna bataljona sta bila razbita in deloma uničena, pa navzile temu Nemci še napredujejo.

Samo pri mozdoku imajo Rusi nekaj uspehov. Že dva dni skušajo Rusi uničiti nemški oddelek, ki je prebrel preko Terek ter zasedel cesto, ki pelje v 60 milj oddaljeni Grozny. Rusi so uničili tri nemške tanke in 7 topov ter pobili 200 Nemcev, ostali pa so se morali umakniti.

Največja in najvažnejša bitka pa se še vedno bije za Volgo. Posebno rusko poročilo pravi, da so nemške divizije v bojih za Stalingrad imele že 70 odstotkov izgub.

Vesti iz delavskega sveta

Tovarne v Youngstownu bodo vpoklicale delavce

Herbert R. Weller, upravnik državne uposlojevalne agencije v Youngstownu, O., je dejal, da bodo morale tovarne v tem kraju v teku dveh mesecev dobiti delavce na naborni način, ako jih drugače ne bodo mogle dobiti. V ta namen se bo rabilo podatke iz vprašalnih predstavljajo pet in pol milijona članov.

Weller je rekel, da je dnevnoposlanih 500 avtov okrog k se nevpoklicanim registrantom, katere se poziva, naj pridejo takoj na delo v tovarne, ako že nimajo kakega drugega važnega dela. Dalje je dejal, da dužbe iz drugih krajev izvažajo delavce iz Youngstowna in je navedel slučaj, ko je ena lokalna družba zgubila osem masinistov v enem dnevu.

Nemci naj plačajo, pravijo britski delavci

V letovisnem mestu Blackpool na Angleškem se je vršila pred kratkim konferenca Britskega strokovno unijskega kongresa. Konferenca se je udeležilo 700 delegatov, ki pet in pol milijona članov.

Frank Wolstencroft, predsednik kongresa, je tokom kon-

ference izjavil, da nemški narod in njegovi poglavniki bodo morali plačati za tripljenje, ki so ga prizadeli svetu.

Stališče predsednika je bilo od gotovih strani kritizirano, ker sloni na znani teoriji Vansittartizma, katere trdi, da vsi Nemci, delavci kot voditelji, so agresivni in divjaški. (To teorijo je zagovarjal Lord Vansittart in je po njem dobila svoje ime.)

Wolstencroft je odločno pobijal argumente nasprotnikov njegovega stališča rekoč, da je trditve, da obstajati dve Nemčiji, slaba in dobra, navađna bajka. Večina delegacije se je strinjala z njegovim stališčem.

Farmarji dobili delavce

Buffalo, 9. sept. — Več kot 400 moških in žensk iz West Virginije in Kentuckija je dospelo v zapadni del države New York, kjer bodo pomagali pri pospravljanju pridelkov. Ti delavci so se pridružili onim iz newyorške metropole in bodo ostali v nalašč zato napravljenih taboriščih od 30 do 60 dni ali toliko časa, da bo obrano sadje in pospravljeni poljski pridelki. Farmarjem pomagajo pri delu tudi vojaški rekrutje.

Žena John L. Lewisa umrla

Mrs. John L. Lewis, žena bivšega predsednika CIO organizacije in predsednika premogarske unije, je dne 9. septembra umrla v Washingtonu po daljši bolezni in hiranju.

Mrs. Lewis je bila rojena v Stafford, Ohio in z Lewisom se je poročila v juniju, 1907. Njeno deklško ime je bilo Myrta Edith Bell.

Žena najpoznanejšega unijskega voditelja v Ameriki ni v svojem življenju silila v ospredje, ampak se je bolj brigala za dom in družino. Zadnja leta si je uredila v Alexandriji, Va., lep dom, za katerega je nakupila starinsko pohištvo iz raznih starih ameriških palač in domov na ameriškem jugu.

Njena hči Kathryn je tajni-

FRANCIJA BO DEPORTIRALA VSE ŽIDE

ONA poroča iz Zuricha, da je vlada v Vichy izdala ukaz, ki določa, da se mora internirati do 1. oktobra vse žide v neokupirani Franciji. Število židov v nezasedeni Franciji znaša okrog 170,000.

Vlada namerava internirati žide v taboriščih, ki so bila ravnokar izpraznjena po židih, ki so bili odpeljani v zasedene kraje na vzhodu. Iz pisem žensk, ki so bile internirane pred kratkim, je razvidno, da so bili poslani v zasedene ruske in poljske kraje vsi židovski interniranci iz taborišč pri Gursu in Noemillsu, blizu Aix-En-Provence in drugih bližnjih krajev.

Sorodniki internirancev so bili nenadno obveščeni, da lahko obiščejo svoje v taboriščih, ko pa so bili enkrat v taboriščih, so morali iti tudi sami z interniranci. Niti toliko jim ni bilo dovoljeno, da bi vzeli kakor stvar s seboj.

V enem samem taborišču se je vsled strahu pred deportacijo v gotovo smrt na požganih ozemljih, kjer bo begunce naglo kosila ruska zima, usmrtilo 85 internirancev s tem, da so si s koščki razbitega stekla prerežali žile na rokah.

ca-blagajnica 50. distrikta U. M. W. A., sin John pa študira medicino.

Stavka voznikov v New Jersey

Patterson, N. J. — Vozniki truckov pri petih družbah v tem okrožju so oklicali stavko z zahtevo, da se jim plača \$12.50 na dan in dovoli se druge protoktne ugodnosti.

Število stavarjev je naglo naraslo na 420 mož in 270 truckov je bilo s tem ustavljenih.

Uradnik unije voznikov je izjavil, da stavkujoči vozniki prejemaajo samo \$7. plače na dan za to naporno delo.

Samuel Steinman od državnega posredovalnega urada, je dejal, da bo na željo armadnih in mornariških oblasti konferiral z obema strankama ter skušal doseči sporazum.

ČEŠKA VLADA V ZAMEJSTVU DELA NAČRTE ZA REKONSTRUKCIJO.

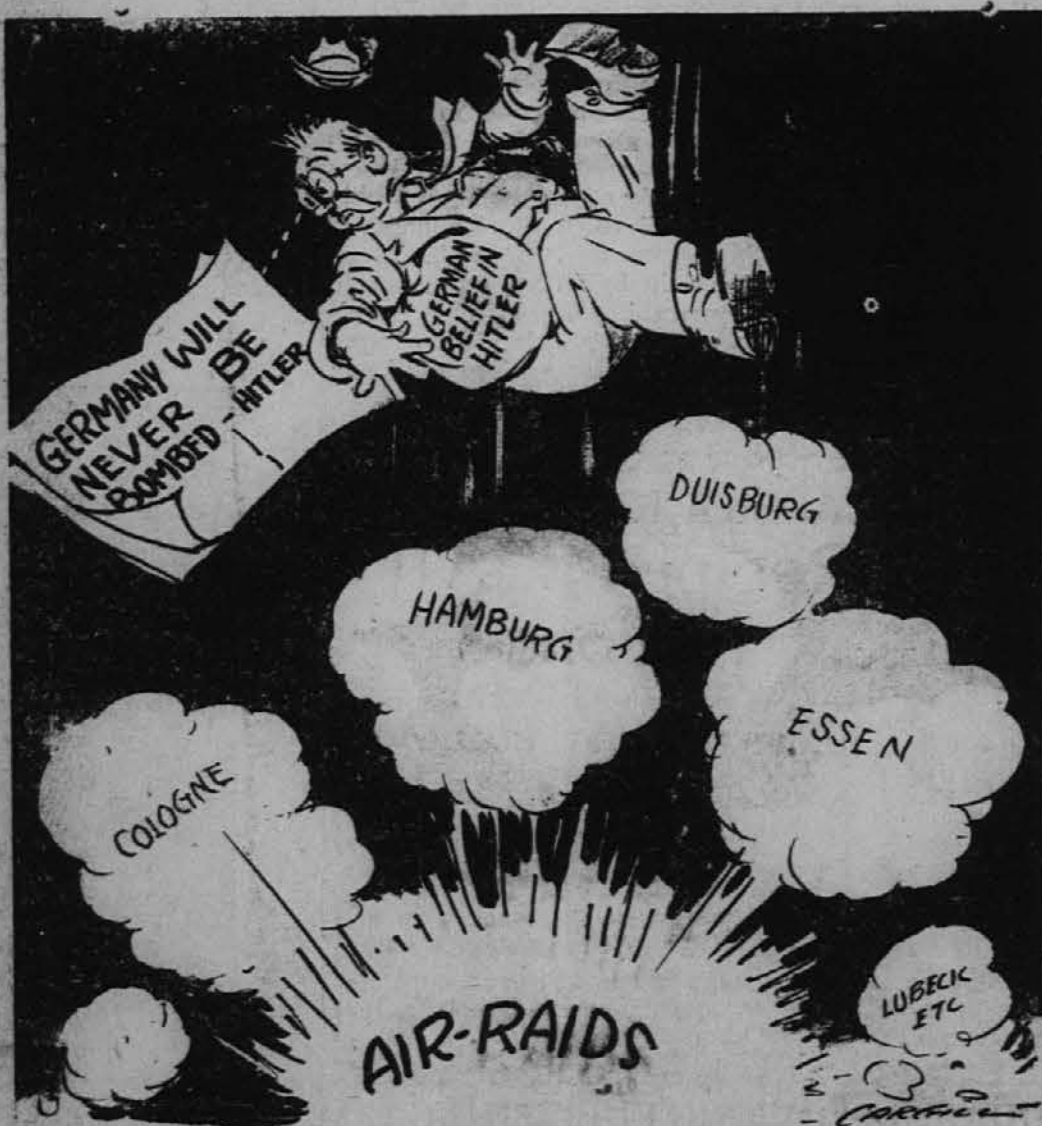
Češka vlada v Londonu je vzpostavila ministristvo ekonomske rekonstrukcije—prvo ministristvo te vrste med ubežnimi vladami v zamejstvu—in to novo ministristvo je obelodanilo natančne načrte preureitve Česloslovakije po tej vojni.

Načrti dele povojne probleme dežele v dva dela in sicer v nujne probleme, kateri bodo morali biti rešeni takoj, ter one, ki bodo važni za bolj oddaljeno bodočnost.

Nujni problemi bodo morali biti rešeni v prvih šestih mesecih po končani vojni, kakor pravi novo ministristvo. Največja naloga in skrb pri tem bo velika nezaposlenost, ki bo nastala z zaustavitvijo industrijalnega obrata, ki sedaj dela s polno paro za nemško vojno mašino in pa povrnitev delavcev iz rajha. Velik nujen problem bo tudi prehrana in transportacija, kateri bo treba posvetiti takojšno pozornost.

Novo ministristvo vidi možnost izboljšanja gospodarskih razmer ob koncu prvih šestih mesecev izvajanja sedaj začrtanega programa.

Ministristvo, kateremu načeljuje socialni demokrat, Jaromir Necas, bivši minister za socialno oskrbo in enkratni predsednik Mednarodnega urada dela, računa na tesno sodelovanje vseh narodnosti v gospodarskem pogledu. Z a vzgled postavlja sedanji "lend lease" sistem, ki kaže, da smo dosegli nove pionirske metode medsebojnega gospodarskega sodelovanja. — (ONA.)

Hitler se je zmotil v svojih računih.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Salser, President; Isaac Hyde, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6.00. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za četrt leta \$1.50.— Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—
Za inozemstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

DELA VSTVO POD FAŠIZMOM

Iz poročil, ki prihajajo iz Evrope iz privatnih krogov, pa tudi, ki jih prinašajo fašistični listi, je razvidno, da se zvojevalci poslužujejo najskrajnejših sredstev, da vzdržujejo produkcijo v zasedenih deželah in da so delavci podvrženi disciplini, kakoršna je bila v dobi suženjstva.

Francoski delavski tehnik Monde Ouvriere poroča, da je v neki francoski tovarni vsak delavec povprečno izgubil 30 funtov na svoji teži, ker morajo delati dan in noč, vesled česar imajo zelo težke noge in čutijo veliko utrujenost po celim životih ter tipu večinoma vsled prebavne nevednosti. Delavci so nastanjeni natrpani v nezdravih prostorih in nimajo nobene zdravniške oskrbe.

Nemški list "Neueste Nachrichten", ki izhaja v Dravdanih na Saškem, odkrito popisuje nečloveške razmere v katerih žive delavci v Belu Rusiji, odkar so jo zavzeli Nemci. Delavci morajo iti iz svojih taborišč naravnost na svoje delo in kadar je njihovo vsakdanje delo končano, se morajo takoj vrniti v svoje taborišče. Prepovedano jim je zapustiti taborišče pred osmo uro zjutraj in po sedmi uri zvečer. Na smejo obiskovati nemških restavracij in gledališč. Ako hoče kdo telefonirati, mora dobiti posebno dovoljenje od policije.

Kot pravi nacistični list "Neuer Tag", morajo na Čehoslovaškem vsi odrasli moški delati 60 ur na teden ter delajo samo za Nemčijo.

Noseče žene in dojljice morajo na Čehoslovaškem delati po 48 ur na teden.

Norveški delavci so primorani podpisati obljubo, da bodo izdali vsakega svojega rojaka, ki bi se pregrešil s sabotažo ali vohunštvom. Kdor te obljube neče podpisati, je vržen v ječo.

V zasedenih deželah morajo v tovarnah delati ženske v starosti od 16 do 60 let, pa tudi izpod in nad to starostjo.

Kot pravi švedski list "Svenska Dagbladet", je bilo neko poljsko dekle pred vojnimi sodiščem obsojeno na do smrtne ječe, ker je vdarila v obraz svojega nemškega gospodarja, ki jo je vdaril, ker ni izvršila njegovega povelja.

Najkrutejša pa je Hitlerjeva "kupčija", po kateri je izpuščen en francoski vojni ujetnik za enega francoskega delavca, ki se prostovoljno prikladi za delo v nemških tovarnah.

V nemških taboriščih se nahaja še vedno 1,200,000 francoskih vojnih ujetnikov. Skoro vsaka francoska družina ima v nemškem ujetništvu očeta, oziroma moža, sina, brata ali kaknega bližnjega sorodnika. In Francozi morajo za odpust enega ujetnika plačati s tremi zdravimi delavci, ki grejo delati v Nemčijo za nemški narod in za nemški armado.

Da bi dobili dovolj delavcev iz zasedenih dežel, Nemci obljublajo dovolj hrane in dobre plače, toda vsega tega ni, kadar kdo pride v Nemčijo.

Kolikor je mogoče razvideti iz raznih poročil, je v Nemčiji okoli 4,000,000 tujih delavcev iz raznih evropskih dežel in so prisiljeni pod najžalostnejšimi razmerami delati za svoje tlačitelje.

Kdaj bo temu konec? Ali bo kaj kmalu prišel dan plačila?

ZNANOST HITI, DA PO MAGA IZVOJEVATI ZMAGO

Vojna je postopila mnogoštevilne izume, ki bi znabiti ne bili iznajdeni še dvajset ali morda tudi petdeset let pod normalnimi okoliščinami.

Super-gasolin, ki proizvaja 25% več sile, je eden od teh novih pridobitev znanosti — rane inboljše v avtomobilski industriji je pripisati vojnemu prizadevanju znanosti, ki hoče na vsak način ustvariti nekaj boljšega in učinkovitejšega nego imajo na razpolago naši sovražniki.

Velik napredek je opaziti tudi v izdelovanju vseh mogočih sintetičnih izdelkov, ki so vsi produkti znanosti. Pred par leti se ni nikomur niti sanjalo, da bomo videli na pulitih v trgovinah predmete izdelane iz drugače naporabnih snovi, katere znanost potom kemije sedaj napešno uporablja, ter s tem hrani dragoceni kovinski ga leta.

in sličen material za vojne namene.

Dr. Shine, znani ameriški kemist in znanstvenik, je dejal, da Amerika že izdeluje zadostno količino takimenovane "octane-gasolina", dočim Nemčija tega ne znore. Ta gasoline je velike važnosti za uspešno zračno vojskovanje in napadanje, ter je v našem slučaju prvovrstno orožje v naših rokah, kajti naši sovražniki se morajo zadovoljiti z 90% octane-gasolinom za njih bojna letala, dočim imamo mi 100%, kateri daje 25 odstotkov več sile. Ta dodatna sila pomeni, da se more letalo hitreje dvigniti s tal, ima hitrejši polet, lahko nosi težji tovor bomb in zdrži dalje časa v zraku. Te vrste gasolina se je proizvajalo v Ameriki 50,000 sodov dnevno že v januarju tega leta.

Razširjenje državnih mej**Jugoslavije**

Dr. IVAN M. ČOK

predsednik "Jugoslovanskega Odbora za Italijo."

Kakor vsaka druga vlada je svoje politike. To je potrebno radi nas Jugoslovancev samih, ki smo v inozemstvu, radi naših bratov v Ameriki in ostalih delih sveta, to je potrebno radi naših zaveznikov in prijateljev, to je tudi potrebno radi naših sovražnikov. V prvi vrsti in pred vsem pa je to potrebno potrebno radi našega naroda doma, v domovini v Jugoslaviji. Kako to potrebo narod doma čuti, proizhaja najbolj jasno iz dejstva, da med velikim številom pisem in poročil, ki so prišla v Ameriko iz domovine, menda ni niti enega, ki ne bi to posebej poudarjalo.

Jasni gilji ter sloga in lojalno sodelovanje vseh članov, to je torej prva zahteva, katere mora zadovoljiti vsaka "vojna" vlada.

Glavni cilj vlade, katere država je zasedena od sovražnika mora seveda biti, da ves državni teritorij, ki je zaseden, osvobodimo. Alko bi bilo mogoče, bi torej naša vlada morala voditi borbo proti okupatorjem. Stvar to danes tam na terenu vodi narod črto, kot mu je mogoče in vloga naše vlade je, da do seže od zaveznikov kolikor mogoče večjo in efikasnejšo pomoč za te bore. Sestavi v inozemstvu novo jugoslovansko vojsko, to je vojsko sestavljeno od jugoslovanskih državljanov, ki bi bila dovoljna za uspešno operacije proti sovražništvu, je problem, ker v inozemstvu ne živi potrebno število jugoslovanskih državljanov. Praktično je danes vojska, ki stoji na razpolago jugoslovanski vladi v izgnanstvu, v glavnem sestavljena od onih vojakov, ki so se "Jugoslovanskemu Odboru iz Italije" prijavili kot prostovoljci za službo v naši vojski. Krasni dečki so to, si jaini vojaki, dobro izveščani in disciplinirani, vneti Jugoslovani. O tem sem se prepričal ko sem jih lansko leto nabiral po taboriščih v Egiptu.

To izpričujejo tudi njihovi komandanti. No, kot operativna vojska bodo prišli v poštev samo v sklepu z drugimi zavezniškimi formacijami. Z drugimi besedami, teritorij jugoslovanske države bo osvobojen in očiščen od sovražnikov z mnago zaveznikov. Kadar bodo zavezniški premagali Hitlerja — Muso bo izginil avtomatično z njim ali še pred njim — bo osvobojena cela Evropa in tudi naša draga domovina. Njena osvoboditev bo logična posledica našega zavezništva. In če, tudi je odpor naroda v Jugoslaviji eno najlepših poglavij njegove zgodovine sedanje vojne, in tudi dragocena pomoč zaveznikom, vojaška in moralna, vendar pada glavno breme borbe na zavezniške vojske in vlade.

Odgovornost članov vsake vlade, ki vodi vojno, je zato pred in odrom in bodočnostjo ogromna. Kategorični imperativ za vsakega od njih je: jasnost in določenost glavnih ciljev, ki jih hoče ta vlada kot predstavnik naroda svoje države doseči, ter absolutna in brezpogojna lojalnost in sodelovanje med vsemi člani vlade.

Ako smemo v tem pogledu javno izraziti želje, potem bi mi te želje formulirali v tem pravcu da smatramo kot neobhodno potrebno, da jugoslovanska vlada javno in glasno oznanja in stalno poudarja osnovne cilje.

KUHARSKA KNJIGA:**Recipes of All Nations**

(V angleškem jeziku)

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani. Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York, N. Y.

JERRY KOPRIVSKA in njegov orkester na glasbah
Tegazinka Polka
Na pianinu — valček št. M 515
In DUQUESNE UNIVERSITY
TAMBURICA — št. M 571
Za toz. cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSHALL Inc.
463 West 42nd Street, New York

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

Iz našega mesta

Pred dobrim tednom so nekateri newyorški listi prinesli med drugim dnevni gradivom vest o 60-letnem možu, ki je mrtev sedel na stopnicah, vodečih v podulčno železnico, pa ni nihče niti opazil, da je smrt posegla s svojo hladno roko v tok življenja velike metropole in zopet odvzela enega od sedem milijonov prebivalcev tega vrvečega uravljajša.

Ime moža, ki je sedel na stopnicah, da si malo spočije, preden gre na podulčno, je bilo Joseph Ysellovitz, živel pa je dol v gosto naseljenem okrožju newyorške judovske četrti, kjer je še našti stanovanje za \$10. na mesec.

V takem stanovanju, je pozneje povedala policija, ki je šla pregledati stanovanje umrlega možička, je živel na videz reven Ysellovitz, kipa je imel v svojem revnem in zamazanem ter pustem domu bančne knjižice, ki so predstavljale čedno vsoto, katere je znašala čez desetisoč dolarjev.

Poročevalec enega lista je zapisal, da je bil mož vzlic denarju večji siromak, kot če ne bi imel belika. Živel je kot berač, izgledal kot velik siromak in od življenja ni imel nič drugega, kot morda tiho veselje ob pogledu na svoje bančne knjižice, katere je imel skrbno spravljene.

Mnogoteri, ki je čital vest je zarobantil, da odslej ne da nobenemu beraču več vbogajme, kajti človek nikdar ne ve, kdaj ima pred seboj petičnika, ki ima doma kup hranilnih knjižic ali pa skrbno spravljanih bančnih not.

Če pa človek pogleda na vso stvar nekoliko filozofsko, ga takale zadeva ne bo odvrnila.

Jasno pa je danes, in to ne le onim, ki se s temi vprašanji bavijo in ki nosijo odgovornost, ampak vsakemu povprečnemu Jugoslovancu, v Ameriki in izven nje, da vprašanje naših nacionalni revendikacij ne stoji tako, da bi mi kar lahko mirno sedeli za pečjo in s prekrižanimi rokami čakali, da nam pravična in za nas povoljna rešitev pade kakor mana z nebes. Nevarnosti obstojajo, velike nevarnosti. Mnogi med nami jih čutijo, da so v zraku, a mnogi jih konkretno vidimo. Med velike nevarnosti spada nepoznavanje stvari od strani onih, ki bi jih morali poznati. Drugi naš velik sovražnik so protivni tuji interesi, kateri

(Nadaljevanje na 4. str.)

BOJI NA SALOMONOVH OTOKIH

Gorenja slika kaže enega izmed Salomonovih otokov, ki so ga zasedli ameriški marinci. Na spodnji sliki pa je videti vojaške domačije, čijih predniki so bili nekaj ljudstvo.

Dopisov brez podpisa in osebnosti ne priobčujemo. Dopisi za četrtično številko naj bodo v našim uradu najkasneje v sredo zjutraj.

Vesti iz slovenskih naselbin

Dani so nam vsi slovenski, kar smo imeli vseh naših študentov in se s njimi naši rojaki takorekoč med seboj pogovarjajo.

MOJ OBISK PRI PRIJATELJIH V ZGORNJEM DELU DRŽAVE NEW YORK

(Pretečeno soboto, dne 5. septembra sem imel čast obiskati lepo in romantično naselbino Little Falls, N. Y. Ko dospem tja okrog 20. popoldne, me je že čakal prijatelj Frank Masle, s katero na postaji, nakar me je takoj odpeljal na svoj dom, kjer so me že čakali prijatelji iz Stratforda, N. Y., znani rojak Floyd Miklič in Jože, doma iz Biterce pri Trnovem (za nje govo zadnje ime ga niti vprašal nisem). Ko me ugledajo skupno z Rezo (soprogo Mr. Masle) vsi hkratu vzkliknejo: "No, ali ni zares prišel! Občutil si dolgo in vendar se ti je želja vresničila!" Tu je bilo srečanje zelo veselo. Ko se nekaj časa pogovarjamo, pa že zagledamo mojega brata Fran-

V prvi vrsti od leve: Miss Molly Logar, A. F. Svet, Mrs. Reza Masle. — Druga vrsta: Mr. Frank Masle, Mr. Jože iz Biterce, Mr. Anton Primšar in Mr. Frank Gregorin. Slika je posnel Mr. Floyd Miklič iz Stratforda, N. Y. pred domom Mr. in Mrs. Fr. Masle, v Little Falls, N. Y.

ka in znanega rojaka Frank Korošec, iz Hartwick, N. Y., ki sta mi prišla naproti v meniju, da se isti večer odpravimo proti prijazni naselbini Fly Creek, kjer je sedaj moj brat zaposlen in nastanjen. Ko Reza sliši, kaj nameravamo storiti, takoj pravi z ostalimi: Nak, takoj pa tudi ne boš hodil od nas, mar bi bil kar v tistem New Yorku ostal. Po nekoliko pomisleka sem prišel do zaključka, da ima popolnoma prav. Tako sem ostal tam do drugega dne.

Naj tukaj omenim, da ko sem stopil v Masletovo kuhinjo, sem takoj opazil polno obloženo mizo raznih jedi, vin in pri tem tudi dve vrste potice in celo krofe. Ko vprašam, ali mislijo napraviti kakšno očet, se Reza takoj odreže, da je samo za naše prijatelje gozdarje in našega Newyorkeca. Rečem, da sem bil kar ginen za tako veliko počrtnovalnost od strani Mr. in Mrs. Masle.

Ko se nato okrepčamo, smo se takoj podali v prestore Slovdoma, kjer sem se sestal z večjim številom naših rojakov, med katerimi so bili sledenci: Frank Gregorin, Mr. Grdina, Joe Cigale, kateri se je ob tej priliki naročil na "Glas Naroda." Joe Ovetžar, ter več drugih rojakov in rojakinj, katerih imena si nisem zapomnil. Pogovorili smo se ob čaši rujnega več zanimivih stvari, bodisi iz New Yorka ali o sedanjih svetovnih dogodkih.

Nato smo se podali v drugi Slovenski dom, v katerem je za tajnika Mr. Masle in tam je bila zbrana že večja družba naših rojakov in rojakinj, mlajših in starejših. Naj tukaj omenim, da sem si šel v ponos, ko sem slišal, kako lepo mladina slovensko govori in to s ponosom. Razvila se je nato prav lepa domača zabava, katera je trajala dolgo v noč. Medtem mi je prijatelj Masle razkazal krasno stavbo tega doma, z obširnim odrom, ter vsami potrebščinami za prireditve kakršnekoli predstave. Žal, sedaj vse to počiva, malo

sva se podala v bližnjo naselbino Milford, ali Maryland, kjer sem obiskal znanega rojaka Augusta Koncharja in njegovo družino. Ta spoštovana slovenska družina ima tukaj zelo obširno farmo, v krasni legi in nadse lepim razgledom. Tam sem tudi našel naša rojaka iz Long Island City, Mr. in Mrs. J. Berdies ter sta se ob tej priliki tudi naročila na novo naš list "Glas Naroda."

Nato sem obiskal še naselbino Oneonta, ter ob tej priliki sta naju z Mr. Masletom sprejela tudi Mr. in Mrs. Konchar. Obiskali smo tudi mojega dobrega prijatelja, znanega Matija Šega, kateri ima zelo lepo posestvo na hribčku z lepim razgledom po dolini. Zelo je bil vesel, kakor tudi njegova soproga, ki smo ju tako iznenadili s svojim obiskom. Posebno je bil iznenaden Matija, ker sem mu namreč že večkrat obljubil, da ga obiščem, ali žal, dosedaj ni bilo prilike.

Zal, smo se morali hitro posloviti, ker nas je družba čakala v Fly Creeku, kakor sem zgoraj omenil. Se bom pa prihodnje še kaj več pogovorili, ko zopet obiščem to naselbino, kar bom vedno ob vsaki priliki z veseljem storil.

Nato eva zapeljala Mr. in Mrs. Koncharja na dom, ter se nato podala nazaj v Fly Creek k naši družbi, nakar smo nadalje obiskali prav lepo urejene gostilniške in hotelske prostore rojaka Johna Kriza, kjer sem našel tudi večjo družbo naših rojakov in rojakinj, kakor tudi svojega brata Franka in njegovo družino. On je pomagal pri bari, kar namreč stanuje v sosednji hiši in v času potrebe pomaga Mr. Krizu. Drugače pa je zaposlen v tamniški mlekarni.

Ker je imela namreč ravno ta večer tamošnja "Farmerska zadruga" svojo veliko plesno prireditev v takozvani "Oom Field Hall", smo se seveda podali tudi tja, kjer smo zopet našli veliko število naših rojakov in rojakinj, med temi tudi Mr. in Mrs. Kovich iz No. Bergen, N. J., družino Mr. Fr. Vojeta iz Brooklynja itd. Srečal sem tam, in se spoznal tudi

z večjim številom naših rojakov med katere naj vštejem Mrs. Bradley iz Georgetown, Mr. John Terka iz Fly Creek, slednji je bratranec pokojnega Janca Terka) z Mr. F. Kavica iz Schuyler Lake, in več drugih, katerih imen si nisem zapomnil. Glavno pa je, da smo se vsi zelo lepo po bratško pozdravili a pogovarjali.

Rečem le toliko, blagor vam, ki tako lepo v bratški slogi delujete, kadar se gre za skupno slovensko stvar. To sem takoj opazil, ko sem stopil v Vašo prostorno dvorano. Seveda smo se tukaj zopet prav izvirno po domače pogovarjali pozno v noč. Za ples je igral mlajši brat znanega rojaka Joe Žigona, potem, ko je Joe svoje restavracijske prostore zaprl, se je tudi udeležil te prireditve, ter seveda pomagal svojemu bratu v igranju na harmoniko. Ves čas te prireditve pa je bil na delu požrtvovalni rojak Fr. Korošec, kateri je prodajal vstopnice, katere so bile samo po 25 centov za osebo. Zares je bila to prijetna domača zabava, katera mi bo ostala v prijetnem spominu.

Čas je hitro potekel, poslovil sem se od svojih prijateljev iz Little Falls, kateri so me v naselbino Fly Creek sprejeli, in sicer Mr. in Mrs. Fr. Masle, Anton Primšar, Jože iz Biterce, Beta, (priimek žal ne vem) in Miss Molly Logar, katera je zaročenka mojega bratrance Antona Obreza, sina znanega rojaka Franka Obreza. Torej je sedaj pri vojakih, ter ako dobi dopust, se bo takoj poročil, — tako mi je bilo rečeno od strani njegove izvoljenke.

Prav lepa hvala za vse dragi rojaki iz Little Falls, za vso gostoljubnost in vseh ozirih, posebno zahvalo v tem oziru izrekam Mr. in Mrs. Masle. Žal, da se rojak Floyd Miklič ni mogel pridružiti naši družbi, slednji se je moral namreč vrniti v svojo službo v Stratford, N. Y., kjer je tudi več naših rojakov zaposlenih v gozdu pod njegovim nadzorstvom. Nič zato, Floyd, bom pa drugič nadomestil.

Ker sem se drugi dan hotel vrniti nazaj v New York, pre-

ko Oneonta, sem z veseljem sprejel povabilo za prenočišče pri prijazni slovenski družini Mr. in Mrs. Konchar, kjer sem prebil ostal tudi do drugega popoldne, ter si medtem ogledal krasno pokrajino ter zelo lepo obdelano in urejeno farmo. Prav iskrena vam hvala za izkazano prijaznost ter izbornost, kakor tudi za spremitev na železniško postajo.

Ponovna hvala vsem, ki sem se imel čast z njimi spoznati. Odnese sem si od vseh najboljše vtise, ter Vas bom skušal zopet posetiti ob prvi priložnosti. — Bodite bratško pozdravljeni vsi skupaj!

Anthony F. Svet.

NA POČITNICAH V FLY CREEKU

Po dolgem času sem vendar enkrat prišel do tega, da sem si vzela počitnice, ki sem jih porabil zato, da sem obiskal svoje prijatelje v lepih krajih v gorenjem delu države New York. Sicer sem imel le malo dni počitnic, pa vendar sem obiskal precejšnje število slovenskih farmerjev, med katerimi sem našel več svojih znancev in prijateljev. Ne morem se p ritoževati, v New Yorku ne bi imeli dovolj veselje in raznih prireditev, na katerih najdemo dovolj zabave in veselja, toda kadar prideš v družbo naših farmerjev, tedaj prikipi veselje do vrhunca. In v resnici zabave in veselja je bilo v izobilju.

Dolžnost me veže, da se tudi v listu spomnim svojih veseljih dni in se pri tem zahvalim vsem onim ki so mi izkazali kako usluho in še posebno svojo gostoljubnost. Prav posebno se moram zahvaliti naslednjim:

Frank W. Svet, John Krish, in njegova soproga, Mr. Frank Korošec in družina g. Cop.

Vem pa, da sem se srečal še z mnogimi drugimi, ki so mi storili to ali drugo uslugo, pa so mi impadli iz mojega spomina. Tudi njim se za vse napiskreneje zahvalim. (Pozdravljeni vsi!)

Peter Standohar
Brooklyn, N. Y.

ZAHVALA

Ob priliki moje poroke preteklo soboto sem uvidel, da imam mnogo prijateljev, ki so to pokazali s tem, da so prišli v slovensko cerkev in so prisostvovali poročnemu opravilu. Bil sem veselo iznenaden in veselilo me je. Prav posebno pa me je razveselilo, da so prišli tudi peveci, ki so peli med sv. mašo in med poroko. Petje je bilo že tako krasno, kot menda še nikoli, kot bi se bili kot nalašč na to pripravili in nalašč izbrali najlepše pesmi. Ne morem vam povedati, dragi mi peveci in pevke, kako ste me razveselili. Vsem skupaj na tem mestu izrekam: Iskrena hvala! Posebno se moram zahvaliti Miss Mary Arčulovi za njen krasni samospev Ave Maria. Prav srčna hvala tudi g. župniku Rev. Petricu, ki je opravil poročna opravila in daroval sv. mašo.

Žal mi je samo, da se gospod župnik in tudi mnogi peveci niso udeležili najine svatbe. Pa saj vem, da so mnogi bili zaposleni in niso mogli priti. In tudi vsem svatom in gostom, ki so prišli na ženitovanje, se v imenu svoje soproge prav iskreno zahvalim.

Frank Keršmanec,
Maspeth, L. I.

ADVERTISE in
"GLAS NARODA"

RUSKI PARTIZANI

Odbor ameriško-hrvatskih društava v New Yorku priredi v nedeljo 15. novembra za sedanj čas zelo p rimerno dramo v štirih dejanjih "Ruski partizani." Igra v štirih dejanjih kaže borbo Rusov proti fašističnim napadalcem.

Igro bo vprizorilo dramsko društvo "Pravdofjub" in bodo v njej nastopili najboljši igralci in igralki. Predstava bo v dvorani Palm Garden, 30 West 52nd St., v New Yorku. Pričetek ob 2.30 popoldne.

Vstopnina z davkom vred 75 centov. Vabljeni so vsa društva, da se vdeležijo te zanimive predstave.

Osrédnji odbor Hrv. amer. društava v New Yorku.

VELIKI SRBSKI FESTIVAL

Srbski narodni klub, Klub Srbska žena in društvo Lovćen priredi v nedeljo 13. septembra v Hoffman Casino na 1118 Havremeyer Ave., vogal Haviland Ave., v Bronx, N. Y. velik je-senski piknik — Festival, ki se prične ob 11. dopoldne.

Za boljše zabavo bo igral prvovrstni orkester. Za okrepitev bo poleg dobre pijače dovolj na raznu pečene jagjnine. Pikniku bo prisostvoval

INVESTIRAJTE V AMERIKO

KUPUJTE
UNITED STATES WAR SAVINGS
BONDS in STAMPS

tudi slavni hrvatski virtuoz na gosli, Mr. Zlatko Baloković. Vstopnina 45 centov.

Kazipot: — 7th Ave., Subway do postaje West Farms Rd ter presedite na poulično karo z napisom Crosstown—Union Port ter izstopite na Havremeyer Ave., ali pa vzemite Lexington Ave. Subway do 125. ulice, presedite na Pelham Bay Local ter izstopite na Castle Hill postaji.

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

SLOVENSKE PESMI

Zbirka 3 narodnih pesmi iz slovenske Matice v Clevelandu. Cena \$1.50

Knjiž. Adamič—16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 20

BEST NARODNIH PESMI za moški zbor 20

BEST NARODNIH PESMI za moški zbor 20

Franc Venturini—BEST MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV 20

Ferdo Juvanec—12 MLADIH LET. moški zbori 20

Peter Jerab—OSEM ZBOROV (moški in mešani) 20

OSKAR DEV: Barčica: Oj, moj šolci je šolci; Kam mi, fantje, drev v vas pol-demo 20

OSKAR DEV: Srečno, hvala moja; Ko ptečica na tuje gre; Soči; Moj očka ma konjička dva; Dobiv sem pl-senec; Slovo; Je vpihal ta 20

EMIL ADAMIČ: Modra devojka (belokranjska) 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

Vasja: Vse noč pri potoci 20

FERDO JUVANEC: Zjutraj 20

Slovenska 20

PETER JERAB: Pella roča; VASI-LIJ-MIRK: Podoknica 20

ZORKO PRELOVEC: Le enkrat se 20

Slava dola 20

HR. VOLARIČ: Rožmarin; JOS. PAVČIČ: Potrkup ples 20

IZ STARE ZALOGE pa ima-mo še naslednje pesmi, katerih smo znižali cene:

Ameriška slovenska lra. (Holmar) 20

Orlovski himne (Vodopivec) 20

Slovenski skordi, 22 melodij in moških zborov (Kati Adamič) 20

Trile melodi skori (Glaskana Ma-tica) 20

V popevnični noči, kantata za solo, zbor in orkester, (Battner) 20

Modni, pesmi za mladino s klavir-jem (L. Adamič) 20

Dve pesmi, (Prelovec) za moški zbor in solo 20

Naši himni, slovenske 20

Gorski odmevi, (Laharnar), II. zvezek, moški zbori 20

ZA TAMBURICE:

NA GORENJSKEM JE

FLETNO, podporni slo-venskih narodnih pesmi za tamburice, slovi Mar-ko Bajuh 20

Slovenske narodne pesmi za tamburice (Bajuh) 20

Sam del na planini, (Bajuh), godburi 20

ZA CLITE:

Podnik za otro, — s vreski — (Kati Adamič) 20

ZA KLAVIR:

Bavi prišlo, — Korčičen — 20

Narobito, porijite na:

"Glas Naroda"

115 WEST 140 STREET

NEW YORK, N. Y.

TRIJE RODOVI

Dogodki iz nekdanih dni. — Spisal: ENGELBERT GANGL

85

Zadnje dni so spazili: Mihajlovičevi, da je bil Frice nekoliko otožnejši, pottejši nego navadno. Dasi ni hotel kazati skrbi, ki jo je imel zaradi denarja, dasi se je premagoval in se sili k dobri volji, se je vendar poznalo, da ni nekaj v redu. Morda je bilo ravno poslano veselje tisti vzrok, da se mu je poznala prikrivana skrb. A zdaj ko je imel Frice denar v žepu, je bil zopet stari veseljak. Nobene skrbi ni imel, ker je bilo denarja dovolj. Pozabil je na starega, krivonosega cederha in na dolžnosti, ki jih je imel do njega. V veselju niti ni pomislil na potopne skrbi.

Zopet je prišel huzarski oficir. Družba se je zbrala in sreča je bila na Fricevi strani. Tja do polnoči je raste kup denarja pred njim. A čim bližje je prihajalo jutro, tem manjši je postal kup denarja pred Fricom, a tembolj je rasla v njem igralna strast. Toda strast ni sreča, v igri pa je sreča vse. Danilo se je že, ko so se razšli igralci. Bledi so jim bili obrazi, oči zaspane. Razšli so se z obljubo, da se snidejo zopet zvečer.

Frice je zaigral vse. Če bi ga ne bilo zvečer, bi dejali, da je berač ali strahopetec, ki nič nima ali ki se boji izgube. Na vsak način bi bila to zanj sramota, morda bi bil to na njegovi oficirski časti. Kako naj pride do denarja? Do večera ga mora imeti, a kje ga dobi?

Spomnil se je oduškega juda. Težka je bila pot do njega, toliko težja, ker mu ni plačal še nič starega dolga. A staremu je za dobiček, še vesel bo, da se je Frice zopet oglašil pri njem.

Stopil je torej do njega. Šel je skozi vežo in potrkal na skrivna vrata. Obrnil se je znotraj ključ, in že se je klanjal pred njim umazani jud.

"O, vaše blagorodje, vaše blagorodje," se je klanjal pred njim, "ta izredna čast, to veliko odlikovanje — takoj napraviva, takoj!"

"Prav! Meni se mudi! Ali dobim še petsto?" vpraša Frice.

Starec se zravna. Zrcni se mu lice, in naočnike si popravi na nosu.

"Vaše blagorodje" reče, "izvolite počakati, da pogledamo, kaj pravi ono pivo pismo."

Starec odide do predala in lista po papirjih.

"Tu je podpisano vaše ime, blagorodje," pravi in mu pokaže podpis. "In tu stoji, da mora biti ta dolg do danes tedna" — pogleda na koledar — "da, ravno do danes tedna poravnati. Ne morem, ne morem, vaše blagorodje."

"Toda jaz rabim, rabim nujno in neodložljivo. Tisto poravnam do danes tedna!"

"Vaše blagorodje! Jaz rad pomagam, ker smo vsi ljudje bratje. O, sveti Jeruzalem, kolikim sem že pomagal! Ali tudi natančen sem — to je moja dolžnost, da ne zanemarjam svojih ubogih koristi. Veste, vaše blagorodje, natančen sem!"

Dvignil je glavo in ga gledal z ostrimi pogledi.

"In kaj je potem?" je vprašal Frice.

"Potem imam navado, da vzamem takle papir in grem k gospodu polkovniku in mu ga pokažem. Tam me zmerja jo z umazanim judom a to nič ne de, umazani jud pride do svojega. Kaj se zgodi s tistim, ki je podpisan, mi nič ni mar! Tako je vaše blagorodje! To je moja dolžnost, ki jo imam do samega sebe. O, sveti Jeruzalem! Kje bi že bil, ako bi ne izpolnjeval dolžnosti do samega sebe!"

"A če vam rečem, da dobite danes teden vse do zadnjega — je rekel Frice. Govoril je kar tako, saj ni vedel, ali mu bo mogoče čez teden dni prepričati judovo nakano."

"Če je tako, potem dobro, vaše blagorodje. Ako ne, veste, kako izpolnjevam dolžnosti do samega sebe."

"Svobodno storite, kar hočete, rabim nujno in neodložljivo."

"Saj rad pomagam, rad pomagam, sveti Jeruzalem! Koliko ste že rekli!"

"Petsto!"

"Petsto in zopet petsto! Jehova, to so lepi denarci!"

"Toda, če rabim!"

"No, potem mora biti. Človek pride v stiske, in vsi ljudje smo bratje."

Spet je iskal po predalu in začel pisati.

"O, sveti Jeruzalem!" je mrmral med pisanjem. "Ziljenje stavi na človeka toliko zahtev. Petsto, petsto. — Kaj ne, tako napravimo, kakor je moja navada, kakor je dostojno in pravično, da je prav na obe strani, kaj ne; vaše blagorodje!"

"Da," je potrdil Frice.

"No, in zdaj prosim, vaše blagorodje, da podpiše tu-le svoje cenjeno ime."

Frice je podpisal.

"Dobro, dobro!"

Stopil je do omarice in prinesel je denar.

"Samu lepi, novi stotaki. E, sami lepi denarci!"

Potem je začel šteti:

"Sto — dvesto — tristo — štiristo . . ."

"No, naprej!" je rekel Frice.

"Naprej!" je začudeno vprašal jud. "Ne morem ker mi to moja navada. Zapisali smo petsto — tu jih je štiristo. To je vendar dostojno in pravično. O, sveti Jeruzalem! Tega vendar ne misli vaše blagorodje, da meni rasto bankovci. O, Jehova, koliko dela, koliko zatajevanja, koliko pritrgovanja je treba! — Štiristo, štiristo! Le vzemite, vaše blagorodje . . ."

Frice je zarodil s sabljo. Najrajši bi jo potegnil iz nožnice in udaril po umazanem oduhu. A danes je moral imeti denar. Brez besed je pobral denar, ga spravil v žep, in odšel po poti, koder je prišel.

Do tal se mu je klanjal oduh in si mel roke.

Frice je nestrno čakal večera, ko se zopet snide družba. Zvečer se nagne sreča k njemu, in potem bo vse dobro. . .

(Nadaljevanje prihodnjic.)

PABERKI

Domžalska železnica. — Tako smo rekli nadulicni železnici, ki je vozila na vzhodni strani New Yorka po Prvi Ave. do 23. ceste, na kateri se je pavileče zavila en blok na Drugo Ave., po kateri je nadaljevala pot do 129. ceste.

To ime je dobila od nas samih, ki smo bili na gosto naseljeni od 2. pa do 23. ceste, med katerimi je bilo največ domžalskih rojakov, in od katerih se je govorilo, da so po kakih drugi železniški progi neznajo pripeljati iz mesta New Yorka.

Jaz bi rekel, da je taka obdobjev malo preveč za Domžalčane. Res je, da jih dosti ni vedelo za poulično železnico na Lexington Ave., saj jim tudi potreba ni nanašala, da bi jo rabili. Medtem ko so v sobotah, posebno pa ob nedeljah, skoraj ovirali železniški promet nadulicne železnice na Prvi Ave., že vsaj do 59. ceste, kjer so pod mostom, kateri vodi preko Vzhodne reke na Long Island, zasedli poulično karo, katere jih je pripeljala prav do "Revnega hudiča."

To pot jim je pokazal in jih navajal na ta prostor pokojni domžalski rojak Ljudež Škrabar, kateri je bil menda med njimi najbolj iznajdljiv in podjaten, saj si je tam celo ustanovil lastni dom, kar je bilo za nas Slovence za tiste čase že posebnost.

Glavna postaja te železnice je pa bila za nas na Osmi cesti. Ne samo da smo tam zasedali vlake, ki so nas ravno tako pripeljali na Cortland St., do Frank Sakserjevega podjetja, pač nam je pa bil pod to postajo vsakdanje shajališče, kakor v slovenski vasi vsaka lipa. Ako smo iskali prijatelja, ga nismo našli doma, prav za gotovo smo ga pa našli pod to postajo.

Časi pa se izpreminjajo. In tako se je spremenil tudi slovenski down-town. Po prvi svetovni vojni se je izselila iz tega kraja večina rojakov, naj več v Brooklyn, kjer so si ustanovili lastne domove. Veliko se jih je pa tudi izselilo na pokopališče S. Trojice, kamor jih je največ pregnala delavska "prohibicija." Ostala jih je le še mala peščica, med katerimi se mi pa zdi je še najbolj trden in stanovit "Erjavc."

Ni pa potreba misliti, da je bila ta železnica tako življenjskega pomena za Domžalčane. Bili so le Domžalčani življenjskega pomena za železnico. Odkar so se izselili, se na tej železnici ni več izplačal promet. Zato se je župan mesta New Yorka odločil, da se onostavno podere. Ko sem bil zadnjikrat v bližini Osme ceste, sem videl le še stati 4 jeklene stebre, zadnje ostanke slovenske lipe v New Yorku. Upam, da bodo vsaj enega pustili za "Erjavčevega." Francelna, ker kakor že velikokrat, mu še vedno prav pride.

Dogodek. — Preteklo soboto sem se zopet potikal po Brooklynu. Najprvo sem bil v Slovenskem domu in ko se za baro z rojakom prerekam o enakosti ljudi, sem mu pri tem pripomnil, da govori prav po komunistično. Na koncu bare je pa stal in srebal žganje neki Ukrajinec. Molče naju je poslušal, dokler ni zaslišal besede "komunist." Ko pa to zasliši, seže za pas, izza katerega privleče veliko jekleno ključko z lesenim posevnim ročajem počenja se ves bled proti meni, in že sem čutil, kako mi čreva vleče s tisto ključko iz trebuha in prav za gotovo bi bil danes brez njih, da bi mu ni prijatelj Peter umetno zvalil tiste ključke iz rok. Mislim sem si pa: Tudi taki so potrebni. Ni vrag da imajo Nemci toliko opravka na ruskem bojišču, ako so vsi taki.

Svatba. — V soboto me je tudi, ako ravno že precej pozno zvečer pot zanesla v Franc Arnežove prostore. Prišel sem pa še z adosti zgodaj, da sem bil deležen konca svadbe, ki se je na ta večer vršila ob priliki goročne slavnosti Miss Frances Habbian in pa ženina Mr. Fr. Keršmanca iz Maspeth, L.I.

Ker se je svatba zgodaj začela in ker sem bil jaz pozen, nisem videl ženina in neveste. Odšla sta že p reje v svoj zakonski raj, kjer jima želim, da bodo v sreči in zadovoljstvu uživala zakonske sladkosti.

Papa John me je povabil za mizo med ostale goste. Ta večer sem ga pa videl vsega drugačnega, kakor pa nekaj tednov nazaj, ko ni nič vedel. Vsa njegova skrb je bila, da je imel vsak vsega najboljšega v izobilju. Ko sem ga pa vprašal, ako ve, da je "ohcet", mi naliže šilce ta močnega in pravi: "No reš, zadnjič pa res nisem nič vedel o tem." Se mu ne verjamem, akoravno bi bila mogoče resnica, sem si mislil, stegnil sem roko po drugem šilcu in ga zvrnil na njegov račun.

F. R. V.

Popravek

Mrs. Omeja Valley, Wash., je darovala svoto \$15.— za pomoč našim revežem v domovini.

DVOJNE PLAČE NE BO VEČ

Predsednik Roosevelt je s posebnim odlokom odpravil dvojno plačo za potrebno delo ob nedeljah in praznikih.

Ta plačilna "kazen" je že bila odpravljena v sporazumu med delodajalci in unijami ter je bila odprta poldruga plača za delo nad 40 ur na teden.

KITAJCI 15 MILJ OD CANTONA

Chungkingso poročilo od 8. septembra pravi, da so se japonske čete umaknile v Funkai, ki leži 15 milj severno od Cantona.

Japonci kažejo svoje sile v Chekiangu, kar hočejo uspešno braniti kraj Kihwa, kateri leži 50 milj vzhodno od letalske baze pri Chuhsienu, katerega so Kitajci pred časom zavzeli.

Zavezniški letalci so odbili napad japonskih bombnikov nad mestom Hunan, pri Hengyangu.

RAZŠIRJENJE DRŽAVNIH MEJ JUGOSLAVIJE

(Nadaljevanje z 2. str.)

nasprotujejo naši pravici. Tu, na tem polju je treba delati in pripraviti teren. Pri zavezniški javnosti in pri zavezniških vladah. In to čim prej in čim intenzivneje, ker naši nasprotniki ne spijo.

(Na vprašanju razširjenja državnih mej smo v glavnem zainteresirani Slovenci. Hrvati so zainteresirani na Istri (z Zadrom in otoki). In čeprav je ime Istre vsakemu pravemu hrvaškemu srcu miho in sveto, vendar za Hrvate ta problem niti od daleč ne predstavlja ene važnosti, ki jo za nas Slovence pr edstavlja jo problem Primorske in Koroske ter dele Panonske ravnine. Za nas Slovence pa pomenijo naše revendikacije takorekoč vse. Tukaj je pred vsem sentiment, ki hoče, da konec te vojne najde v "ZDRUŽENISLOVENIJI vse Slovence pod streho hiše ene." Tu je občutek pravice, da se da sloboda narodu, ki jo v vsakem pogledu in v polni meri zasluži. Tu je občutek hvalečnosti proti onim bratom, ki se po zadnji vojni, skozi 24 let prenašali težke udarce in velike žrtve, ker so bili pod pe-

Slovenske Knjige

LEPA KNJIGA je kulturna poslanka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce . . . (Finžgar)

POUČNI SPISI

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO

(F. J. Kern) — Zvezano
Cena \$2.—

Bodoči državljani naj naročijo knjice —

"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"

V tej knjigi so vsa pojasnila in zakoni za naseljenca.

Cena 35 centov

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK

Spisal Franjo Duhar. — 278 strani. Trda vez. — Zelo koristna knjiga za vsakega živinorejca; opis raznih bolezni in zdravilne; slike.
Cena \$1.50

GOVEDOREJA

Spisal R. Legvart. 145 strani s slikami.
Cena \$1.—

V KREMLJIH INKVIZICIJE

Spisal Michel Zévaco. Nad vse zanimiv zgodovinski roman iz časa inkvizicije. — 461 strani.
Cena \$2.—

KNJIGARNA

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York City

to tučca naishnika. Tu je konkreten nacionalen interes, ker vsi instiktivno čutimo, da bo zlasti s Primorsko in iz izhodom na morje, inteligentnemu, podjetnemu, poštenemu slovenskemu umu odprta pot do nesuljenih višin napredka in blagostanja.

Zato danes vsi Slovenci brez razlike, doma in v tujini, pod okupacijo ali v svobodi, naj si ecer v drugih zadevah mislimo tako al tako — v pogledu naše bodočnosti mislimo, hočemo, zahtevamo vsi eno, samo eno: hočemo biti svobodni in vsi skupaj. To hočemo, to moramo, to bomo dosegli, pa naj stane kar hoče! Vsaka žrtev je vredna dosege tega ideala. To je danes stališče vsakega Slovence, od najbolj desničarskega do najbolj levičarskega. V tem pogledu danes ni nobene razlike med nami.

In ker smo del Jugoslavije, in ker hočemo del Jugoslavije tudi ostati, mora ta enotna volja vseh Slovencev biti v programu jugoslovanske vlade. Kakor zahteva bratstvo in lojalnost da mi Slovenci vsako srbsko ali hrvaško nacionalno aspiracijo smatramo za svojo, in se za njo borimo, kakor da bi bila naša, tako opravičeno ki pričakujemo, da bratje Hrvati in Srbi to enotno zahteva Slo-

vencev smatrajo za svojo. S ponosom in zadovoljstvom tudi lahko konstatiramo, da jo velika večina Srbov in Hrvatov zares smatrajo kot svojo.

V imenu naroda, ki ga kot predsednik "Jugoslovanskega Odbora iz Italije" in "Narodnega sveta Slovencev in Hrvatov iz Julijske Krajine" predstavljam, ter naslonjen na vašo pomoč, ki mi jo je ameriška Slovenija prožila s kablogramom slovenskih narodnih organizacij SNPJ, KSKJ, AIBZ, SZZ, in SZZ, predsedniku jugoslovanske vlade v Londonu, izražam željo da jugoslovanska vlada te naše slovenske in torej jugoslovanske aspiracije odločno in z vsem povdarkom naglaša kot del svojega državnega programa, ter da pokrene v tem namenu energično akcijo. Ta moment se more vedno povdarjati in naglašati ta naša zahteva in njena opravičenost vedno dokazovati. Vlada naj v tem pogledu vodi svojo zanj politiko agilnejše in jasnejše. Danes je to vprašanje najaktualnejši problem jugoslovanske vlade.

Tudi vsa poročila, ki prihajajo iz Jugoslavije, govorijo v tem smislu. Posebno glasovi, ki prihajajo iz Slovenije to povdarjajo in energično zahtevajo.

ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIĆ

Knjiga je svojevrsen pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne. Knjiga je verno sročila našega življenja in trpljenja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovenceh več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

13 POGAVLJ — 413 STRANI
V PLATNU VEZANO

Cena \$2. Poština plačana.

Po 75c zvezek

Belfegor (Artur Bernede)
Po strani klobuk (Danir Feigel)

Po \$1 zvezek

Veridicus (Pater Kajetan)
Rudarska balada (Marija Majerjeva)
Pingvinski otok (Anatole France)

Po \$1.50 zvezek

Zlota in kazen (F. M. Dostojevski)

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Izšla je nova knjižica ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Razno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu. Predsedniki Zedinjenih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov.

In se dobi pri:

SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th St., New York